

Sissejuhatuseks matkavarustusest

Järgnev on kokkuvõtte matkavarustuse teemalisest loengust Firnis, on rõhuasetusega alpinismile ning koostatud eesmärgiga aidata paremini orienteeruda endale sobiva matka-/alpivarustuse soetamisel valikute tegemiseks. Püütud on kirjeldamisel välja tuua varustuse juures tema olulisemad omadused ja funktsionaalsused, et selle põhjal oleks võimalik edaspidi igaühel endal teha järeldusi mida enda jaoks varustuse juures hädavajalikuks pidada ning edukalt iseseisvalt sobivaid valikuid teha.

Mägedesse (ja teistel matkadel) sobiva varustuse valikul võiks silmas pidada võimalike eesseisvate ilmastikuolude ning vastavalt planeeritud marsruudi/matka raskusastmest tulenevate situatsioonide ja võimalike ohtudega hakkama saamiseks.

Eelkõige riietuse, saabaste, telgi, magamiskoti valikul ning soetamisel soovitaks arvesse võtta ka võimalusega kogeda ekstreemsemaid olusid, kui seda annavad keskmised ilmastikeolude kirjeldused matkapiirkonna kohta. Mägede puhul võiks soetatavat varustust hinnata kriitiliselt arvestada eelkõige võimalustega, et millisel määral vastab varustus järgmisteks erandjuhtudeks - esineb oodatust/keskmisest kuni 10 kraadi külmemad temperatuurid, esineb tormituult 30 ja enam m/s või esineb tugevat sadu mitmeid päevi järjest. Tuleks silmas pidada ka võimalusega, et muutlikud/ekstreemsed ilmaolud võivad muuta oluliselt ka marsruudi iseloomu ja raskusastet. Siia sobib hästi pisut täiendatud ütlus - "ei ole halba ilma/olusid, on ebasobiv riietus/varustus"

Ei ole õiget ega valet varustust. Sõltuvalt eesmärgist, milleks varustust valitakse, on teatud asjaolude kokkulangemisel mõne varustusega seotud väiksem ja teisega seotud suurem risk. Loodan väga, et ei tule ette sellist olukorda, kus olete sunnitud oma eesmärgist loobuma seepärast, et varustus pole oludele kohane, olgu selleks kasvõi näiliselt selline tühine asi nagu kinnastel julgestuse (kumminööriga enda küljes) puudumine või pole saabaste soetamisel arvestanud piisava varbaruumiga, jne.

Reeglina seab varustuse soetamisele piirid finantsvõimalused. Alpinismiga tegelemise varjatud "löksuks" on, et reisikuludega asi tavaliselt ei piirne, vaid lisanduvad ka vajaliku varustuse soetamisega seotud kulud, mis teinekord ületavad reisieelarvet kordades. Nii on lisatud mõned alternatiivsed võimalused, arvestades samas et teie turvalisus eesseisvate olude ja takistustega toimetulekuks seejuures väga ei kannataks.

Alpinismiga alustanule on esmalt kindlasti veidi keerukas orienteeruda selles, et millist tehnilist varustust ta ikkagi vajab, samuti teada kasvõi seda et millise varustuse soetamisega võite vabalt oodata kuni kogemused neile järgi jõuavad. Just sellele mõeldes on tehnilise varustuse nimekiri koostatud, kus tabeli päises on lühidalt kirjeldatud ka marsruudi iseloom ja sellele vastav minimaalse varustuse loetelu. Mida tehnilisemaks marsruudid lähevad, lisandub üha uut varustust.

Paar lihtsat soovitus:

- ✓ kui finantsvõimalused on piiratud ja üht-teist varustusest juba olemas, siis uue varustuse soetamisel keskendu hädavajalikele ja kõige olulisemale, olemasoleva puudused püüa katta alternatiividega
- ✓ kui valid uut varustust, mõtle veidi ka järgmistele matkadele ja kaugematele eesmärkidele, et võibolla selles valguses on mõttekam osta juba kohe pisut parem varustus kui algul vaja läheks, kui aasta pärast osta sama (parem) asi uuesti...

Et üldpilt matkavarustuse hankimise võimalustest väga ühekülgselt ei jääks ning et matkajad on juba kord püsimatult loomuga rahvas ja ikka tuleb ette välismaa käike, siis sai lisatud mõned lähinaabruses ja sagedamini matkajate poolt külastatavate riikide matkapoodide lingid (läti, venemaa/peterburg, skandinaavia riigid, aga ka tsehhi ja slovakkia).

Samal eesmärgil on toodud suht kaootiline valik matkavarustuse tootjate kodulehtedest, osa neist on ka Eestist kättesaadavad kaubamärgid, osa mitte – silmaringi avardamiseks on neidki hea sirvida.

Antud lühikokkuvõtte ei pretendeeri absoluutsele tõe ega täielikkusele, seepärast on teretulnud asjalikud märkused ja täiendavad ettepanekud kirjatüki paremaks muutmisel!

Parimat!

ps. Head varustust peab ka oskuslikult kasutama!

Varustuse eelarvet ja oma vajadusi määrates tegutse järgnevalt:

- 1. Jõua selgusele oma ambitsioonides mägironimises/matkamises**
kas ühekordne, pikema ajalised, elustiil, vaba aja viitmine, sportlikud eesmärgid vastavalt sellele, kas otsid ajutist ja/või lihtsamat/odavamamat lahendust või tippvarustust
- 2. Määratle oma eesseisva mägedeskäigu/matkasihi iseloom**
lihtne matk, füüsiliselt nõudlik-tehniline matk, kõrgalpinism, tehniline alpinism, kaljuronimine vastavalt sellele tuleb vajalikul hulgal sobiv tehniline varustus soetada
- 3. Toetudes adekvaatsele infole ja aasta-ajale, mis ilmatingimused ees võivad oodata**
vastavalt sellele tuleb sobiv varustus/riietus valida, valikul soovitab lähtuda ekstreemtingimustest!
Arvesta temperatuuri ekstreemumitele lisaks tuulefaktoriga, vt. [tuulefaktori arvestustabelit](#) faili lõpus!
- 4. Kellega koos lähed mägedesse, milline on matka organisatsioon**
matkakaaslaste peale reeglina ikka saate vajaliku varustuse kokku, või siis üheskoos soetamist jagada matkaklubi puhul võib olla võimalus mingit spetsiifilist varustust matka ajaks laenutada
- 5. 9 korda mõtle, enne kui ostad...**
esiteks, vastavalt oma eesmärkidele kaalu põhjalikult, kas valitud varustus on piisavalt hea ja kooskõlas sinu ambitsioonidega ka pikemas perspektiivis – odavam on osta hea asi kohe, kui iga-aastaselt juba olemasolevat varustust upgrade´da! Eriti puudutab see matkasaapaid, seljakotte, magamiskotte, telki, priimust!
teiseks, uuri põhjalikult varustuse omadusi ja funktsionaalsusi, kas need vastavad sinu ootustele ja kas selle eest märkimisväärselt rohkem väljakäidud raha on ikka tõesti seda väärt, või oli see ebaoluline...
kolmandaks, vahel kiputakse varustuse soetamisel kõigepealt vähemvajalikke või mitte primaarseid asju soetama, määratle täpselt oma vajadused, mis on hädavajalik juurde soetada ja mille puhul saab hakkama olemasolevaga (nb! sel juhul oluline määratleda võimalikud ohud, võimalus leevendamiseks)

Kui panna olulisuse järjekorda asjad, millest tuleks mägedesse minekul kõige pealt soetada, siis oleks minu valik järgmine:

Isiklikust varustusest...

1. Matka/alpisaapad
2. Seljakott
3. Magamiskott
4. Matkajope
5. Bahillid/säärised
6. Magamismatt
7. Pealamp
8. Matkapüksid
9. Matkasokid
10. Kindad

Tehnilisest isiklikust varustusest:

1. Ronimisvöö
2. Suured HMS karabiinid, 3 tk
3. Julgestuskaheksa
4. Enesejulgestusotsaks 4,5...5 meetrine 10,5mm staatiline köiejupp
5. Lühike repsunöör, ca 2..2,5m, 6mm
6. Abiköiejupp, 5m, 6mm
7. Kassid
8. Kirka
9. Kiiver
10. Zumaar
11. Aasad 60cm, 120cm
12. Rohkem muhviga (väikseid) karabiine

Laagrivarustusest (grupi peale):

1. Telk
2. Priimus

Olulisim isiklikust matkavarustusest...

Saapad, jope+püksid, magamiskott, kindad, aga ka seljakott – ehk need asjad, millest sõltub matkaja heaolu ja turvatunne selliste välismõjude vastu nagu tuul, külm ja sademed.

Eesmärk on hoida käed-jalad-keha-asjad soojad ning kuivad.

- JOPE** ülesanne on väljastpoolt niiskuse eemal hoidmine, seest niiskuse välja transport ehk tuult & vettpidavast hingavast kangast, ei pea olema soe, küll aga peaks jätma kuivaks pigem olgu jope kerge ja võimaldab vabalt liigutada, kui on raske ja kohmakas kapuutsiga, teibitud õmblustega, pikema seljaosaga (katab tagumiku), taskud edukalt saab hakkama ka samade põhiomadustega suusajopega
alternatiiv: tavajopele peale vihmakeep või vettpidav kilekas
- PÜKSID** pükste funkts. sama mis jopel – väljast niiskuse tõrjumine, peab tuult ja vihma, kuivab kiiresti, tugevast kangast, lisatugevdused säärel, põlvedel, tagumikul, teibitud õmblustega
lisafunktsid: täispikkuses küljelukud ja takjad, traksid, "kakaluuk"
alternatiiv: soojadele dressipükstele peale tõmmata vettpidavad kilepüksid
- SAAPAD** halb/kehv saabas annab endast tunda igal sammul!
saabas peaks hoidma jala kuiva (käid märjas lumes, jõeületused, sademed, jms)
peaks kaitsma jalga (mugav, tald väga ei paindu ega vändu, kaitseb hüppeliigest)
dilemmad - poolkõrge/kõrge või pehme/pooljäik/jäik saabas – sõltuvalt eesmärgist!
kassidega kindlasti mugavam, kui on jäigem saabas ja varvastel piisavalt ruumi
hea alpsaapas – jäik, ei vändu, kõrge, hoiab jala kuiva, vähe õmblusi, vibram, kummirant kaitseb saabast, Ninas piisavalt ruumi et vajadusel lisasokki panna, jm
Eestis: LaSportiva, Garmount, Bestard, Salomon, Samelin, mujal Koflach, Scarpa jt.
alternatiiv: kui kehv saabas, siis varu mitu kompl. sokke (kerge+villane) ja kilekotte!
- MAGAMISKOTT** Hea ja rahuliku une üheks tingimuseks mägedes/matkal on kehal soe tunne!
Eestis, keskmäästikus matkamiseks võiks eelistada sünteetilist sulele (sulg on veidi kapriissem – ka juba keha hingamisest ja telgis tekkivast õhuniiskusest sulg ajapikku niiskub ja kaotab osa oma soojaomadustest, vajab rohkem tähelepanu/kuivatamist)
Parim sulg on hahal, seejärel luik, part.
Magamiskoti valikul soovitus lähtuda comfort-temperatuurist, kui extrem´ist.
Pea meeles, et t°-taluvus ja sooja/külmatunne on individuaalne!
Magamiskott pigem pikk kui lühike, kraega ja kapuutsiga, pingutussüsteemid
Head sünteetilised täidised: Polarguard 3D, DuPont Thermolite Extra, DuPont Quallofil, Quallofil 7, jne
Jälgi magamiskoti kaalu, sünt.magakoti normkaal 2,2..2,6kg (-15...-25), sulel 1,5kg
Jälgi ka magamiskoti suurust kokkupakitult, mõni suurem, mõni väiksem
On soojem magada, kui paned külje alla teisegi alusmati (piisab ka õlgadest puusani)
On soojem magada, kui ostad juurde/õmblid ise nõ. bivikoti ja/või fliisist sisekoti
- SELJAKOTT** Alpinismiks opt. koti maht 80–90L, mägimatkaks 100–120L, vajadusel tipukott 25-45L
Valikuid langetatakse peamiselt rihmadesüsteemi mugavuse ja sobivuse põhjal kandjale ning koti kaalu ja funktsionaalsuse põhjal!
Võrdluseks tuleks proovida erinevate tootjate seljakotte, soovitatavalt koos raskusega kotis (nt. 2-3 telki), mitte tühikaalus! Koti kaal on üks valikukriteeriume, kuid pea silmas et hea vastupidav kangas reeglina ka raskem!
Pigem soovitaks kitsast kui laia kotti, küljetaskutega nii ja naa, kotil võiks olla parajas koguses lisarihmasid ja-aasasid, et vajadusel varustust koti külge riputada
HEA kott teenib sind kaua ja on mugav!
- KINDAD** käed on teine külmetusohtlik kehapiirkond, tuleb tähelepanelikult jälgida ja kaitsta
Olulisim kaitsta märja ja tuule eest, pealiskinnas võiks olla vetthülgav
Külmades oludes töötab ka kinnaste puhul kõige paremini kihilisus ehk aluskinnas, pealiskinnas, vajadusel kolmaski kiht! Sõrmikutes külmuvad näpud kergemini
Eraldi soovitaks pidada töö/ja käimiskindaid ning laagrikindaid
Kõietöök marsruudil sobivad väga hästi nt. kaljumarsruudile õhuke majapidamiskinnas ning lume ja jäänõlvadele soojema voodriga sõrmik-töökinnas!
Laagrikinnas ja ka marsruudil külmakinnas võib siis olla kas soe vanaema käpik vms.
Alternatiiv: kile-/kummeeritud kangast ise valmistada pealiskindad-labakud (hülgab niiskust ja kaitseb tuule eest), all siis nt villane käpik, vajadusel veel ka villane sõrmik

Muu isiklik matkavarustus...

- Pikk soe pesu** mägedes/matkal vajalik, isoleerib välisriidekihi kehast, kui see niiskub, töötab nii keha soojendajana kui ka keha higistamise tagajärjel niiskuse ärajuhtijana välistesse riidekihtidesse.
Matkal/aktiivsel tegevusel ära kasuta vastu keha puuvillast aluspesu. Võrkpesu on parim vaid aktiivse kehalise töö korral.
Passiivse kehatöö puhul paremad paksemad kangamaterjalid, villane hoiab sooja ka niiskena.
- Soe kampsun/fliis** paksemast poolvillasest (täisvillane pisut raske kaalult) kõrgekaelusega kampsunist täiesti piisab, et end matkal soe hoida.
Kampsuni alternatiiv oleks fliis, kas tuultpidavast kangast või paksust ja soojast fliiskangast. Valik on suur.
- Vest/sulevest** Vest on väga hea ja praktiline lisa-riidekiht matkal!
Sulevest väga hea laagripaigas, külmas, tuule käes, pikematel peatustel.
Hea sulevesti otsingul kehtivad samad reeglid mis sulejope valikul.
Vesti lihtne ka ise õmmelda, sobivat (tuultpidavat/sooja) kangast kaubanduses on!
- Sulejope** Külmadesse tingimustesse, kus sademed lumena, kõrgmäestik 5000+ meetrit ü.m.p., talvematkadel, kus võib esineda karme miinuskraade, jne.
Sulg kardab niiskust, niiske sulg kaotab oluliselt oma soojaomadused!
Kui korralik tormijope olemas, siis keskmäestikus normtingimustes pigem liigne
Aja jooksul sulg väsib, kaotab oma kohevuse ning osa oma soojendusvõimest.
- Soe müts** pea kaudu toimub suur energiakadu, seepärast on parem pead soojas hoida
Müts võiks pidada nii tuult kui vihma, olla soe
Head lisad mütsil on kõrvaklapid ja sirm silme kaitseks
Vett ja tuultpidava ning sooja mütsi meisterdab ka ise edukalt!
- Näomask** lumetuisus, tormituules (ka juba väheste miinust^o juures) võib teatud oludes hädavajalikuks riidesemeks olla, et kaitsta nägu külmaahjustuste eest.
Nõ. suusamask kergest kangast ja/või tuulekindlast kangast näomask
Lihtne ise valmistada, vajalikku kangast leiab (nt. Ilves Extra kangapoest)!
- Sokid** ei pea kindlasti olema kallid ja tehnoloogilised sokid
Ajab asja ära ka mitme villase soki paariga ja tavasokkidega komplektis
Väga külmaoludes järgi jällegi kihilisuse printsiipi!
Kui jalanõu vett ei pea, siis varu kaasa kilekotte!
Väga märgadesse oludesse tõhus panna mitu kilekotti üksteise peale!
Tuleb siiski tunnistada, et hea matkasokiga on lust matkata!
- Prillid** võivad olla ka spordiprillid või tava päikseprillid, keevitaja prillid jm
UV kaitse olulisim kui mägedes käia (2 miinimum, 3 ja 4 mägedes hea)
Silmadega nalja ei ole, silmi tuleb kaitsta ja hooldada (+ silmatilgad)
Jääliustikul, lumel kanna mägedes päevasel ajal alati prille, ka pilvisel päeval
Tugevalt soovituslik omada grupi peale tagavara prille!
- Magamismatt** valik suur – munarestid ja teised alusmatid, isetäituvad jne
Külmemates tingimustes või kui magakott ei ole piisavatele külmakraadidele, siis kasuta kaht magamismatti, põhiline kust magamisel külma tunnetad on õlgade, puusade ja selja kohast, keharaskusega surud isolatsioonikihi õhukseks
- Pealamp** vajalik ese matkal – laagris kohmitsemiseks pimedal ajal, aga ka pimeduses marsruudiks ettevalmistudes, marsruudil liikudes varahommikul ja öhtutel...
Matkal/mägedes reeglina piisaks kuni 10 m valgustusega lambist.
LED lambi (3-4 diodi) eeliseks vähene energiatarve, valgustab piisavalt, kerge.
Väga külmas lamp, millel eraldi patareitasku käib põue, nii kestab patarei kauem
- Bahillid** kaitseb pükse kasside eest, saapaservast lumi/vesi, hoiab saapa kuivema, ISE!
- Kepid** matka või suusakepid, tõhus abi nii tõusul kui laskumisel, tasakaalu hoidmisel

Olulisim grupivarustusest ...

TELK suure tõenäosusega saab hakkama peaaegu iga telgiga (kui on norm ilmaolud!) Siiski soovitaks matkale alates kolme aastaaja telki ja vingemaid, just erandjuhtudeks... Mägedes suurem UV-kiirgus, tavatelkide kangastel hävitab kiiresti ta omadused – väheneb kanga veepidavus ja tugevus
Külmas võib tavatelgi kangas(eriti põhjakangas) muutuda rabedaks, lihtsalt rebeneda;
Hea telk – usaldusväärsest kangast (uv, veesammas), mehaaniline tugevus, ripstop kanga ehitus, lisa pingutusnöörid, tugevdatud telgipõhi, ventilatsiooni avad, lihtne ja kiire paigaldus, mõistlik kaal, kaks väljapääsu jms
Mahukas eeskoda on matkal hea, kaks eeskoda veel parem!

PRIIMUS mida tõsisemad matkaplaanid, seda hoolikamalt tasuks priimust valida!
Lihtne ja pisut kergem on gaasipriimus, kuid miinusteks on külmakraadidel probleem gaasi põletamisega ning fakt, et lennukites ei saa gaasi transportida, matka sihtkohas aga ei pruugi sobivat gaasiballooni saada, tekib kasutu taara ning ebaselgus gaasivarudest, mistõttu alati peab tagavara balloon kaasas olema
Bensiini jms vedelkütuse priimused külmas põlevad võimsama leegiga, kütusevedeliku võimaluste valik pisut suurem, võimalus et vedelkütust matkasihtkohast ei saa, on väike.
Matkapriimuse võimsus võiks olla 2,8...3 kW, piisava jõudlusega.
"Ämblik"-tüüpi priimused püsivad kindlamini ebakindal pinnasel.
Eelsoojendus, piezo on lisaboonuseks priimuste juures.
Varusta end kas tuulevarju või klaasriidega, kuid viimasega ole ettevaatlik et priimuse voolikut ei kata – põleb kiiresti läbi!
Kindlusta end tagavaraosade ja remondikomplektiga.
Tootjad: Primus, Coleman, Campingaz, Optimus, jt. (kõik need ka eestis esindatud)

PAJAD paja materjal määrab eelkõige tema eluea ning mugavuse kokkamisel (et kas kõrbe kergemini põhja jne), samuti paja kaalu.
2-3 inimese (telkkonna) peale piisab kahest pajast 1.5 ja 2 L (ühes söök, teises vesi)
4-6 inimese (väike grupp) peale läheb vaja 3...3.5 L padasid

Muu grupivarustus ...

Kütus –gaas, bensiin (bensini puhul ka näiteks süütepasta)
Klaasriie/tuulevari – pottide katmiseks tuule eest kaitseks, et leek efektiivsem oleks
Lume-/matkalabidas – kerge, kompaktne labidas võiks grupi peale olemas olla, nt. telgikoha lumest puhastamiseks, laviini korral väljakaevamis- ja päästetöödeks.
Priimuse remondikomplekt – peaks sisaldama sagedamini toimivate avarii-olukordade lahendamiseks abivahendeid (nt. voolik, jne).
Õmbluskomplekt - nõel, niit, sõrmkübar, tugevamat kangast
Remondikomplekt - näpitsad, liim, riideteip, teip, nöö, traat, naaskel
Apteek - haavad, külmetus, palavik, valu, kõrgus, kõhulahtisus jms
Kompass – udus, pilves, halva nähtavuse korral, eksimise korral väga vajalik asi!
Piirkonna kaart – peaks/võiks olla grupi peale matkapiirkonna kaart, et vajadusel end kaardil paika panna

Tehniline alpivarustus

Vastavalt tasemele ja ees seisva matka ja mäemarsruutide raskusastmest, vajad ka erineval valikul ja koguses (on toodud miinimumkogused) tehnilist varustust

varustus	lihtne mägimatk või mäemarsruut	III järk 1B, 2A, 2A, 2B	II järk 3x3A, 2x3B	4-sed (v.rk) marsruudid	5-sed (v.rk) marsruudid
Raskusastmete (vene raskuskategooria) lühi-iseloomustus	lihtsad mööduka kaldega lume, jää ja kaljused nõlvad, tasakaalu hoidmiseks piisab reeglina kassidest ja kirkast; samaaegne liikumine	peamiselt samaaegse julgestusega liikumine; jäisel nõlval vajadusel kasutada jääpuure; esineb üksikuid kaljulõike, kus läheb vaja mõnede julgestuspunktide ning tugikõie organiseerimist	nii samaaegse kui vahelduva julgestusega liikumine; nii jääl kui kaljudel vajadusel organiseerida vahepunkte ning julgestuspunkte, tugikõit	suhteliselt järsud (50-60 kr.) jäänõlvad, tehnilised keskmise raskusega kaljud, enamasti vahelduva julgestusega liikumine, tehnilisemad lõigud nõuavad vahepunktide organiseerimist	marsruut koosneb peamiselt keskmistest ja raskematest lõikudest, kuid sisaldab ka väga raskeid tehnilisi kõielõike, mille läbimine nõuab rohkelt tehnilist varustust ning kunstlike tugipunktide organiseerimist
ISIKLIK ALPIVARUSTUS					
kirka	+	+	+	+	+
kiiver	+	+	+	+	+
kassid	+	+	+	+	+
matkasaabas/alpisaabas	+/-	+/-	+/+	-/+	-/+
ronimissuss	-	-	-	-	+
vöösüsteem	+	+	+	+	+
ülemine vöösüsteem	-	+	+	+	+
enesejulgestusots 2,5m/5m, 11 mm	+	+	+	+	+
repsunöör 2 m, 6 mm	+	+	+	+	+
abikõiejupp 5 m, 6 mm	+	+	+	+	+
suured HMS karabiinid	3 tk	3-4 tk	3-5 tk	3-5 tk	3-6 tk
väiksed karabiinid	-	1-2 tk	2-3 tk	2-3 tk	3- 10+ tk
julgestuvahend (kaheksa/shell)	+	+	+	+	+
aasad 60 cm, 120 cm	-	1-2 tk	1-3 tk	2-4 tk	2-4 tk
zhumaar	-	+	+	+	1-2 tk
GRUPI ALPIVARUSTUS (4 in.)					
kõis, dünaamiline 11mm	40 m	40 m	2x50 m	2x50m	3-4x50 m
jaama kõiejupp, 5-8m, 11-12mm	-	1-2 tk	1-2 tk	1-2 tk	2-3 tk
jääpuurid	-/+	2-3 tk	3-4 tk	3-6 tk	4- 8+ tk
klemmid/frendid	-	2-3 tk	3-5 tk	5-8 tk	6- 15+ tk
klemmikonks	-	+	+	+	1-2 tk
kaljunaelad	-	-	2-4 tk	4-6 tk	5- 20+ tk
kaljuhaamer	-	-	+	+	2 tk
jäähaamer/-kirka	-	-	-	+	+
ekspressid	-	-	2-4 tk	4-6 tk	5- 15+ tk
redelid	-	-	-	-	2 tk

Tehniline alpivarustus on see, mille abil mägi-marsruudil liigute, organiseerite julgustusjaamu ja julguspunkte, tehniliselt rasketel lõikudel usaldatava varustuse otsa rippuma nii enda kui köie- ja matkakaaslaste elu. Seepärast tuleb tehnilist varustust valida hoolikalt. 100%-list tagatist ei ole. Mõnevõrra eristab varustust see, kas antud toode (mitte tootja) omab UIAA sertifikaati, mis tähendab et on rahvusv. alpinismilliidu poolt heaks kiidetud toode ning toode on läbinud kvaliteedi kontrolli ja testimised. Üks asi veel – kindlustused sageli tõlgendavad UIAA märki kui garantiid, ehk seda garantiid mitte omava varustusega ronimine võidakse käsitleda kasutaja oma riski peal ronimist, ning õnnetusjuhtumi korral võib tekkida probleeme.

Kiiver* Garantiist lähtudes on turvalised kiivrid UIAA märgiga. Valik suur. Kiivri juures jälgida: reguleerimis- ja kinnitussüsteemi lihtsust, selle kaalu, pealambi kinnituse olemasolu, sobivust pähe, õhutusavad - meeldiv boonus või kõle tuulutus ps. käidud on mägedes ka mäesuusa-, ehitus- ja rattakiivritega – **ei ole ohutu!**

Kassid Suhteliselt sarnane valik eri tootjate vahel, küll aga erinev hinnaskaala! Ka kassid erinevad ehituse poolest vastavalt raskusastmele – peamiselt sõltub see esihammaste asetusest. On käimiskassid, tehnilisemad mountaineeringu ehk alpinismi kassid ning jääseina ronimise kassid vastavalt jäikusele ja esihammaste asetusele ning agressiivsusele (nt. jääseina ronimise kassid jäigad ning vertikal. esihammastega).
Rihmadega kinnitussüsteem – suhteliselt kindel, kuid külmas ebamugav ja aeganõudev tegevus nende jalga ajamisega, universaalsed, igale saapale sobib;
Termoplastik+kiirkinnitusega rihmade kinnitussüsteem – väidetavalt töökindel plastik (ei tea negat. juhte), suht kiire ja mugav käsitleda, igale saapatüübile sobivad;
Klambritega kinnitussüsteem – spets. randiga alpisaabastele, tavasaapaga ei saa ronida, kiire ja mugav, kuid on esinenud juhte, kus ronimisel tuleb jalast ära;
Antibott - hoiab märja lume kogunemise kassi alla, võib olla väga tüütu tegevus lumeklompidest vabanemine pidevalt. Soovitav antibott, saab ka eraldi juurde soetada;
Kiirreguleeritav – lihtsa liigutusega võimalik kassi pikkust reguleerida, väga mugav. Osadel/vanematel mudelitel on mutrisüsteem (et kasside pikkust uueks seada, vajad näpitsaid või mutrivõtit ning tublisti aega, külmas üsna ebamugav);
Levinumad Charlet, Grivel, Camp (viimane neist mõistlikuma hinnatasemega), on ka Salewat jm. Mountaineeringuks Campil näiteks Ice Rider seeria.

Kirka* Põhiinfo kirkast annab edasi tema kihva kuju (agressiivsem on allapoole kaldus). Kirkade hingeelust parema ülevaate saamiseks vaata järgnevaid tabeleid koos ... <http://www.grivel.com/Products/Utilizzo.asp> ja http://www.grivel.com/Products/tabella_piccozze.asp Süvenedes kirka kihva kuju ja võrreldes seda kasutusulatus tabeliga, annab seda teadmist edukalt laiendada ka teiste kaubamärkide toodangule. Sirge kihvaga kirka on suusamatkadeks ja lihtsatele marsruutidele, peamiselt kasutatakse teda kolmanda toetuspunktina; Mida enam agressiivsemalt langeb kihv, seda tehnilisematele lõikudele see sobib, nt. jääseinal ronimiseks mõeldud kirkad on agressiivse kihvaga. Erinevatest materjalidest nii pea kui varre osas, mis mõjutab ka kaalu. Kaal sõltub ka kirka varre paksusest, mis omakorda mõjutab kirka varre koormustugevust, vastavalt on kirkal märke kas tegu on B(basic) või T(technical) kirkaga. Ühel juhul on kirka varre koormustugevus 250 kg, teisel juhul 350 kg. Oluline siis, kui toimub lumes läbi kirka julgestamine. Suurem kirka kaal ühelt pool koormaks, teisalt "lihtsama" vaevaga lüüa jõesse. Kirka alumisel varreosil võiks olla kas kumm või muu isolatsioonimaterjal hoidmaks ära käe otsest kontakti külma metallpinnaga, on külmas oluline faktor. Väga erineva hinnatasemega kirkasid, pigem soovitaks soetada mountaineeringu pisut tehnilisem kirka, kui jalutuskirka.

Vöösüsteem* Väga suur valik nii mudelite kui tootjate osas, seepärast lihtsam meeles pidada paari asja, mis tagavad piisava funktsionaalsuse ja mugavuse. Vöö laius ja polsterdus - lihtsamatel mudelitel lihtne kitsas rihm ja polsterduseta, tehnilisematel lõikudel ripud vöös tunde, mugavam kui vöö lai selja tagant, puusadelt ja reitelt ning mida rohkem polsterdust, seda mugavam (ka hind sõltub sellest); Varustuse aasade arv (4 on optimaalne, on 2, 4, 6, 8 aasaga) ning aasa tugevus (näidatakse kilogrammides, 5kg, 10 kg, 15 kg); Vöösüsteemi kaal ehk teisejärguline, primaarne mugavus ja aasade arv.

Ülemine võösüsteem* suurt teadust pole, reeglina lihtsad laiad rihmad jooksevad risti. Vingemad on lisa-aasadega, et veel rohkem varustust saaks külge riputada. Lihtsatel marsruutidel ei ole ülemist vööd vaja. Ülemist vööd soovitatakse kasutada kui nõlvad lähevad järsemaks ja kasvab tõenäosus kukkuda lahti/kõide, aitab oluliselt löögijõudu jaotada.
Alternatiiv: ülemine võösüsteem suhtel. edukalt asendatav lihtsa 120 cm aasaga!

Karabiinid* Suured muhviga HMS karabiinid (HMS näitab karabiini kuju), sobivad hästi nõ. töökarabiinideks, enesejulgestuseks ja reeglina kasutatakse neid jaamades, ühesõnaga kohtades, kus vajatakse suurimat turvatunnet!
Väiksed muhviga karabiinid (ovaalsed, HMS ja D-kujulised), sobivad samuti kõigeks, kuid väiksem karabiini tööruum ja tugevus, ka kaal eristavad teda suurtest karabiinidest. Kasutatakse marsruudil nt. otsustavatel löikudel suuremat kindlust vajavate vahepunktide organiseerimisel (kuna on muhviga).
Muhvita karabiinid – veelgi kergemad, väga head vahepunktide organiseerimiseks, olulisim erinevus tema töökindluses, et teatud tingimustel võib muhvita karabiini klikitud kõis ise ennast karabiinist vabastada, tuleb olla tähelepanelikum!
Karabiinide soetamist on mõistlik alustada kõige universaalsemast ehk muhviga suurtest HMS karabiinidest
Minimaalne karabiinide kogus (ka lihtsatel marsruutidel) on 3 tk (kaks enesejulgestusotsa + jaamakarabiin/julgestuskarabiin);
Mida tehnilisemad marsruudid, seda rohkem karabiine läheb vaja. 3 järgu (kuni 2b marsruudile) võiks olla juba 4-5 karabiini. Suuri töökarabiine naljalt üle 4-5 omada pole mõtet. Ühelt poolt kaalult rasked, teisalt ei esine naljalt selliseid situatsioone, kus rohkem suuri töökarabiine korraga vaja läheb.
Edasi soeta väikseid muhviga karabiine, mida tehnilisematel marsruutidel käid, seda rohkem varustust on vaja kaasas tassida ning tehnilistel löikudel seda rohkem vahepunkte vajad!
Edasi arenedes üha tehnilisematele marsruutidele (nt. 5-sed) minnes muutub kaasasolevate asjade ja karabiinide hulk juba selliseks, et edasilikumiskiirus hakkab pärssima kaasasoleva varustuse kogukaal, seepärast otsitakse kergemaid karabiine, ning selleks on muhvita väiksed karabiinid ja veel kergemad nn. traatkarabiinid.
Vajalik karabiinide hulk sõltub marsruudi iseloomust, näiteks on mõne marsruudi läbimise kokkuvõttes, et kaasas oli 80 karabiini...

Julgestusvahend Julgestus- ja laskumisvahendina ajab kaheksa kõik asjad ära, on töökindel vahend. Palju tootjaid, erinev hinnaklass. Esineb ka eri kujulisi, sarvedega jne et kindlamalt köit pidama saada. Soovitav valida suur kaheksa!
Shell julgestusvahendina samuti hea, väga hea kahe kõiega tööks, stopperdab efektiivsemalt.
On veel palju teisigi julgestusvahendeid (nt. grigri, jpt.).

Kõis* Kuna lõppude-lõpuks pead sa kõie otsas rippuma ise, siis tugev soovitus on hankida UIAA sertifikaadiga kõis, see tagab garanteeritud kvaliteedi ning on läbinud toote testimise ja kontrolli protseduurid.
Ronimiseks dünaamiline kõis, tugikõieks ja töökõieks aga piisab staatilisest.
Ühekordne kõis võiks olla minimaalselt 10...10,5 mm.
Kahe kõiega ronimisel (tehniliselt rasketel marsruutidel) kasutatakse ka 8-9 mm köit. Kõie valikul jälgi kõie sukka (mõni dry, mõni tugevam, mõni karvasem...)

Julgestusots tehakse põhikõiest, ehk samuti minimaalselt 10 mm kõiest, soovitatavalt staatilisest kõiest, muidu võid julgestuspunkti/jaamast väga eemale vajuda. Väga jäiga sukaga köit ei soovita, kuna koormad päev otsa keharaskusega sõlmesi, siis jäiga kõiesuka puhul näed õhtul suurt vaeva et sõlmesi lahti saada.

Abi-/repsunöör* reeglina staatiline ja piisab 6 mm jämedusest – 2m ja 5m jupid;
2-meetrist kasutad näitaks haarava sõlme tegemiseks lisajulgestuseks nii laskumisel kaheksaga ilma lisajulgestusega kui zhumaariga tõusul;
5-meetrist kasutad hädajuhtudel...
ALATI võiks kotipõhjas olla minimaalselt 5 m abiköit igaks juhtumiks!

- Aasad (slingid)*** väga universaalse kasutusvõimalusega, näiteks saab aasasid kasutada - enesejulgestusotsaks, jaama saab aasast organiseerida, ajutise julgestuspunkti kiiresti organiseerida ümber kaljunuki vahelduvjulgestusel, vahepunkti organiseerimisel, kui sisnurk või terav kaljunukk, saab aasaga julgestuspunkti ohtlikust kohast eemale viia, vertikaalsel/negatiivsel lõigul zhumaariga tõustes saab aasadest organiseerida jala toetuse, samuti on alternatiivina ülemise julgestusvöö eest, ka haarava sõlme saab aasaga suures hädas tehtud, jne.
Tehakse erineva pikkusega aasasid – 60cm, 80cm, 120cm, 160cm
Tehnilisematel marsruutidel võiks mõni aas ikka kaasas olla, just oma universaalsuse pärast!
- Ekspressid*** kaljunaela/jääpuuri vms julgestuselemendi ja kõie vahelüli, omal kohal ka terava äärega kaljuservadel ja -nurkades, kus ekspressiga saab köit teravast kaljuservast eemale organiseerida.
- Zhumaar*** järskudel lõikudel tugikõiel ülesliikumiseks, zhumaari haaratsi hambad üht pidi libisevad mööda köit vabalt, teist pidi jooksevad hambad kõie suka sisse (köit ennast enamjaolt seejuures vigastamata) ja fikseerib end.
- Jääpuurid*** jäisel järsul nõlval peamine viis, kuidas omale tugipunkti organiseerida.
Mõni puur võiks alati grupil kaasas olla, sest jääolud on muutlikud, eelmisel aastal kus oli kalju on nüüd lumi ja jää, jpts juhtudel.
Eri pikkusega erinevatele jääomadustele, erineb ka jääpuuri teravike arv, mida rohkem seda kergemini puuri sisse keerata, erineb ka jääpuuri keermesammu laius (lühem keermesamm, seda kergem on jässe puurida), ning erineva keerde kaldenurgaga (teatud jäätingimustel üks parem, teatud teisel).
Jääpuuride juures mugavusest rääkides, siis on see "keerutamisvänt", lisab puurile pisut nii kaalus kui hinnas.
- Klemm, hex, friend, hook jne*** kunstlikud abivahendid, kasutades ära looduslikke konarusi ja prigusid, aitavad nad ohtlikul tehnilisel lõigul tekitada kunstlikke ajutisi julgestuspunkte. Need vahendid korjatakse reeglina kõik marsruudilt ära.
Läheb vaja alates kolmestest marsruutidest, algul üksikuis kohtades võtmelõikudel ja edasi tehnilisematel marsruutidel üha rohkemal hulgal ja tihedamini.
Igal neist on omad eelised ja puudused, kuid mingil kindlal hetkel on just see, mida vajad endale julgestuse organiseerimiseks!
- Kaljunaelad*** eri kuju, pikkuse ja lubatud koormamissuunaga vastavalt prao suurusele, horisontaalsetele või vertikaalsetele pragudele (määrab kõrva asend).
NB! jälgi kaljunaelte kirjeldusi, osade puhul hoiatatakse nende usaldamist suure/kõrge kukkumise puhul...
- Kaljuhaamer*** peamiselt kaljunaelte pragudesse löömiseks ja väljatõmbamiseks
- Jaamakõis** samuti tehakse põhikõiest, umbes 5+ m jupp
- Laviininöör** laviiniohtlike lõikude läbimise eel seotakse enda külge vastav nõorijupp u 15m, mis laviini korral peaks abistama kannatanu ülesleidmist lootuses, et nõorijupp kusagilt lume seest välja paistab, seepärast kasuta selleks hästi silmatorkava värviga nööri, ning markeeri nööri peale märgistus, et kuspool asub sinu ots ja võimalusel ka kaugus – see võib kriitilisel hetkel kiirendada oluliselt päästjate jõudmist kannatajani!
- Lumelabidas** seda ei pruugi kogu matka jooksul vaja minna, kuid nt. rohkete sademete korral on see suureks abiks bivakis telgialuse platsi lumest ja kividest puhastamiseks, ning halvemal juhul laviini alt kannatanu väljakaevamiseks!
Peaks olema võimalikult kompaktne ja kerge! On teleskoop matkalabidaid, eestis on laialt levinud Fiskarsi matkalabida kasutamine talvematkadel ja ka mägedes.
- Köietöökindad** reeglina ei pea vett- ja tuultpidavad käimiskindad köietööle vastu, peavad olema spetsiaalselt tugevdatud kangast peopesad, aga ka siis võib üsna kergelt auklikuks kulutada. Hea alternatiiv on suvisel perioodil õhuke majapidamiskinnas ja talvistesse oludesse voodriga töökinnas-sõrmik.

Varustuse nimekiri mägedesse...

LAAGRIVarustus

telk (grupp)
magamiskott
alusmatt
bivikott või lina magamiskoti sisse
windsack/termokile/suur prügikott
lumelabidas (grupp)

KOKKAMISvarustus

priimus (grupp)
klaasriie/tuulevari (grupp)
kütus (grupp)
pajad (grupp)
välgumihkelt/tikud/tulekivi (grupp)
söögikauss
joogikruus
söögiriistad
apteek (grupp)
söök (grupp)

TEHNILINE ALPivarustus

kiiver
kassid
kirka
vöösüsteem
ülemine vöösüsteem
enesejulgestusots
repsunöörid 2.5m, 5m
karabiinid 3-4 tk
julgestusvahend - kaheksa, shell
aasad 60cm, 120cm
zhumaar
köis 40...50m (grupp)
jääpuurid 3-5 tk (grupp)
klemmid 3-5 tk (grupp)
kaljunaelad 3-5 tk (grupp)
kaljuhaamer (grupp)
ekspressid 3-5 tk (grupp)

MEDITSIINIvarustus (grupp)

päiksepõletus (päiksekreem LF 25,)
murenevad huuled, suunurgad (huulepulk LF 25)
haavad (plaaster, antiseptik, marli)
valu/liigesvalu (analgin, diclofenac, ibuprofen, jt)
külmetus/palavik (gripitee, paracetamo jt)
nohu (ninatilgad, salvid jt)
kurk (kurgupastillid, pihustid, mesi jt)
kõhuhäädad (sõetabletid, loperamid)
immuunsus (c-vit, päevakübar, multivit, küüslauk, jt)
kõrgus (diakarb, vms)
elastikside

RIIETUSvarustus

matkajope
matkapüks
vest
sulevest
fliis/kampsun
pikk soe pesu püks+särk
aluspesu
näomask
suvine müts
talvine müts
sokid
villased sokid
sõrmikkindad
soojad labakkindad
kõietöö kindad
päikseprillid
bahillid
matka/alpisaapad
kerge jalanõu/sandaalid
dressipüks
lühike püks
vihmapüksid
vihmakeep
ujumisriided
t-särgid

LISAvarustus

pealamp
suur seljakott
tipukott
kassikott – tee ise!
matkakepid
kompass (grupp)
piirkonna kaart (grupp)
kaelakott dokumentide ja raha jaoks
dokumendid ja viisa kilesse pakitult
äratuskell (grupp)
fotoaparaat/videokaamera
kile- ja pakkekotid (grupp)
vile
taskunuga/multitool
õblemiskomplekt (grupp)
teip, kangasteip (grupp)
liim epo, superglue (grupp)
nöör, 2-4mm, 10m (grupp)
varupatareid (fotokas, pealamp, jm)
veepudel
laviininöör

Varustuse nimekiri pikemale suusamatkale...

SUUSAVARUSTUS
Suusad
Suusasaapad
Klambrid
Suusa/matkakepid
Seljakott 80-120L
Prillid/prillmask (lumetuisu vastu)
Kaardimap/-alus (operatiivselt kaarti kiigata/asukohta määrata)
Lumeräätsad (väga paksus-kohevas lumes sumpamiseks)
Kelk+veotraksid (pikemal kui 10 päeva matkal)
Tõusukarvad (mägi piirkonnas suusamatka korral)

LAAGRIVARUSTUS
Telk (+lumevaiad)
Magamiskott (vähem. -20 kraadidele)
Alusmatt (väga külmas 2 tk, z-rest, vms)
Lumelabidas
Pealamp (külmas soov. põue patareiblokiiga)
Telkimis jalanõu (nt. mitmekordne vilt)
Lumehari (enne telki sisenemist riiete lumest puhastamiseks)
Bivikott (väga külmas aitab sooja paremini hoida)
Siselina magamiskotti (soojem ning magamiskott niiskub vähem)
Windsack (nt. lõunapausi jaoks, kuhu varju pugeda)
Termomeeter/tuulemõõtur (matkailma statistika jaoks)
Matkasaag (kui on plaanis lõket teha)

KOKKAMISVARUSTUS
Matkapriimus (külmas töötab paremini bensiin, gaas kapriisne)
Potikomplekt (2 tk – söögitegemiseks ja teekeetmiseks)
Kütus priimusele (bensiin või gaas)
Tikud/välgumihkel/välgukivi
Klaasriie/tuulevari (kasutab soojust söögitegemisel efektiivsemalt)
Termosed (soe jook päevanäksideks ja vedelikutarbimiseks)
Söögivahendid (kausid, kruusid, lusikas)
Taskunuga
Priimuse remondikomplekt (hädajuhtude lahendamiseks)

ALPVARUSTUS (mägi piirkonnas matkates)
Kiiver (ohtlike lõikude läbimisel, nõlval)
Kirka (jäisel nõlval julgestamiseks, telgi julgestamiseks)
Köis/abiköis (kõikvõimalikeks juhtudeks)
Jääpuurid (nt. telgi julgestamiseks jääl)
Kassid (jäisel nõlval, järvejää liikumiseks)

RIIETUSVARUSTUS
tormijope/suusajope
Matkapüks
sulejope/sulevest
WB-fliis
soe fliis/villane kampsun
vest/wb-vest
pikapesu särk (nt. Brynje)
pikapesu püks
wb-bokser
kerge kilepüks
näomask, kerge
näomask, wb

soe/wb-müts
kerge alussokk, 2p
keskmise matkasokk, 2p /pikk suusapõlvik
paks, soe/villane matkasokk, 2p
laagrisaapad
kalamehe kinnas
sulelabakud

MUUVARUSTUS
Kompass
Matkapiirkonna kaart
Kell
Tagavara patareid (pealamp, fotokas, mõõturid, jms)
Telefon (+ telefoni lisaaku)
Vile (hädajuhtudeks)
Fotoaparaat+filmid+(statiiv)+fotokott (hoiab aparadi niiskuse eest)
Pakketid, kilekotid (varustuse paremaks organiseerimiseks)
Märkmik+pliiats (märkete, matkapäeviku pidamiseks)
Rahatasku+dokumendid

REMONDIVARUSTUS
Multitool-taskunuga (sh. käärid, naaskel, näpitsad, kruvikeeraja)
Rauasae leht, plekitükid, poldid, kruvid, naaskel
Traat/tross/kangasteip/hõbeteip
Liimid (epo, superglue)
Õmblemiskomplekt (niit, nõel, haaknõelad, sõrmkübar, jne)
nööri 2mm, 10 m + 4mm, 10 m

RIIETUSVARUSTUS
tormijope/suusajope
Matkapüks
sulejope/sulevest
WB-fliis
soe fliis/villane kampsun
vest/wb-vest
pikapesu särk (nt. Brynje)
pikapesu püks
wb-bokser
kerge kilepüks
näomask, kerge
näomask, wb
soe/wb-müts
kerge alussokk, 2p
keskmise matkasokk, 2p /pikk suusapõlvik
paks, soe/villane matkasokk, 2p
laagrisaapad
kalamehe kinnas
sulelabakud
tuultpidavad sõrmikud/labakud
villased sõrmikud/labakud
sooja voodriga töökindad
bahillid

+ meditsiini varustus (isiklik+grupi)

Varustuse hankimise võimalused

1. Eestis matkavarustuse müüjad/tootjad (tähestikulises järjekorras)

- ✓ **Henka OÜ** – kpl. Narva mnt 9E, <http://www.henka.ee> info: info@henka.ee
Primus matkapliidid, matkalambid, kütus, matkanõud ja lisatarvikud
- ✓ **Hong Matkad** kpl. Sportland Järve ja Ülemiste, <http://www.hong.ee/>
Lundhags matkariietus, kotid, uisud, saapad **Optimus** matkapriimused, **X-Optics** binoklid
- ✓ **Iives Extra/ISC** kpl-sed Tartus/Tallinnas, <http://www.isc.ee>
ISC - omatoodanguna matka-, spordi- ja vabaaja rõivad (sh. tormijope, tormipüksid, fliisid)
- ✓ **X-Adventure/Matkapood**, Jaama 12, Tallinn; Riia 2, Tartu; Papiniidu keskuses Pärnus
Info www.matkapood.ee ja matkapood@matkapood.ee
Barska binoklid, **Beal** köied, **Doldy** seljakotid, **Easy Camp** telgid-magamiskotid, **fundangi** tekstiil, **Craft** spordirõivad-pesu, **Isosteel** termosid, **Lafuma** telgid-magakotid jm matkavarustus, **Leatherman** tööriistad-noad, **Mad river** kanuud, **Millet** köied jamatkariided ja varustus, **Maglite** taskulambid, **Matrix** seljakotid, **Mund** sokid, **New Line** spordirõivad-pesu, **Nikwax** hooldusvahendid, **Ortlieb** veevarustus, **Outwell** telgid-magakotid, **Petzl** ronimisvarustus-pealambid, **Prijon** süstad, **Primus** matkapriimused, **Rainbow** süstad, **Robens** telgid-magakotid, **RockEmpire** ronimisvarustus, **Rossignol** suusavarustus, **Silva** kompassid, **UK** veekindlad taskulambid, **tulemas muudki...**
NB! 2 korda aastas klubidele suurtellimused –20% (talvel-veebruari keskpaik ja sügisel-sept/okt), sobiva puudumisel saab tellimusi vormistada ka aasta läbi – 20%, eri soodustussüsteemid köitele, Petzli kirkadele ja kassidele, lisaks personaalsed sooduspakkumised edukatele alpinistidele!
- ✓ **Matkasport** kpl. Järve selveris, Pärnu mnt. 238, Tallinn, <http://www.matkasport.ee>
Aquapac, **Beal**, **Camp**, **Brynje**, **Campingaz**, **Coleman**, **Ferrino**, **Fjällräven**, **Garmont**, **HellyHansen**, **Hilleberg**, **Julbo**, **Leatherman**, **LaSportiva**, **Lorpen**, **Magellan**, **Masters**, **MSR**, **Petzl**, **Salomon**, **Singing Rock**, **Sportful**, **Suunto**, **Therm-a-rest**, **Tierra**, **Trangia**, jt.
NB! Aasta alguses klubi ühistellimusega –20%ga, aastaringelt alpiklubi liikmetele ja püsiklientidele –10%!
- ✓ **Matrixpack** tootja Tartus, peamiselt seljakotid <http://www.matrixpack.ee/>
- ✓ **Red Fox** kpl. Jakobsoni 14, Tallinn <http://www.redfox.ee/>
Red Fox tormijope, -püks, sullejope, -vest, fliis, pikk pesu, seljakott, magakott), **Lanex/Tendon** köied, **Triop** ja **RockPillars** ronissuss, **Salewa** alpitehn. varustus, **Trango** karabiinid, **Climbing Technology** karabiinid, **Kong** alpitehn.varustus, **AlvoTi** puurid, **NikWax** hooldusvahendid, näpuotsaga Venemaa alpinismi ja matkavarustust, jm.
NB! Alpinistidele –10%, tellimise võimalus jooksvalt, suurte koguste korral võimalik eraldi kokkuleppida.
- ✓ **Samelin** Tartus, Kastani tn kingapood, **Alfa** ning **Haglöfsi** matka- ja suusasaapad, <http://www.alfasko.no/>
- ✓ **Sportland** www.sportland.ee (Fjällräven, Timberland, Salomon, Craft, Trangia, FiveSeason, jpt)

2. Lätis

- ✓ **Celotajs** www.celotajs.com kpl. Miera iela 17 ja Brivibas iela 155, Riga
Salewa, **AustriAlpin**, **Rock Empire**, **HiMountain**, **Ferrino**, **Milo**, **Salomon**
- ✓ **Gandrs** www.gandrs.lv/veikals, kpl. Brivibas gatve 372, Riga
Lafuma, **Petzl**, **Lanex**, **Saltic**, **Kong**, **Millet**

3. Venemaa/Sankt Peterburg

- ✓ **Bask** <http://www.bask.ru/> matkariietus, magakott, seljakott, telk
- ✓ **Red Fox** <http://www.redfox.ru/> matkariietus, magakott, seljakott, telk
- ✓ **AlvoTitanium** <http://www.alvoti.ru/> tehniline alpivarustus
- ✓ kpl. **Irbis (St.P)** <http://www.irbis.spb.ru/> matka- ja alpivarustus
- ✓ kpl. **Terra (St.P)** <http://www.outdoor.spb.ru/shops/> matka- ja alpivarustus
- ✓ kpl. **Snarjazenije (St.P)** <http://www.equip.ru/> matka- ja alpivarustus
- ✓ kpl. **Vento (Moskva)** <http://www.vento.ru/> matka- ja alpivarustus

4. Skandinaavia

- ✓ kpl. **Varuste.Net (fi)** <http://www.varuste.net/>
- ✓ kpl. **MountainShop (fi)** <http://www.mountainshop.fi/>
- ✓ kpl. **Naturkompaniet (se)** <http://www.naturkompaniet.se/>
- ✓ kpl. **Klätter&Högfjäll (se)** <http://www.klatterochhogfjall.com/webbshop/>
- ✓ kpl. **Sportsnett (no)** <http://www.sportsnett.no/>
- ✓ kpl. **Amfibi (no)** <http://www.amfibi.no/>
- ✓ kpl. **Addnature (no)** <http://www.addnature.com/>

5. Tsehhi / Slovakkia

- ✓ kpl. **HudySport (cz/svk)** <http://www.hudy.cz/>
- ✓ kpl. **Bartsport (cz)** <http://www.bartsport.cz/>
- ✓ kpl. **SportRysy (svk)** <http://www.sportrysy.sk/>

Matkavarustuse tootjad

(EE – saadaval ka Eestis)

Petzl/Charlet (EE)	http://www.petzl.com/	tehniline alpivarustus, pealambid
Camp (EE)	http://www.camp.it/	tehniline alpivarustus + matkavarustus
Grivel (EE)	http://www.grivel.com/	tehniline alpivarustus
Cassin (EE)	http://www.cassin.it/	tehniline alpivarustus
Trango (EE)	http://www.trango.com/	tehniline alpivarustus
Singing Rock (EE)	http://www.singingrock.cz/	tehniline alpivarustus
Rock Empire (EE)	http://www.rockempire.cz/	tehniline alpivarustus
Kong (EE)	http://www.kong.it/	tehniline alpivarustus
Salewa (EE)	http://www.salewa.it/	tehniline alpivarustus
Black Diamond (EE)	http://www.blackdiamondequipment.com/	tehniline alpivarustus+ matkavarustus
La Sportiva (EE)	http://www.lasportiva.com/	matka- ja alpisaapad
Garmont (EE)	http://gusa.site.yahoo.net/	matka- ja alpisaapad
Bestard (EE)	http://www.bestard.com/	matka- ja alpisaapad
Scarpa	http://www.scarpa.net/	matka- ja alpisaapad
Lowa	http://www.lowa.de/	matka- ja alpisaapad
Asolo	http://www.asolo.com/	matka- ja alpisaapad
Meindl (EE)	http://www.meindl.de/	matkasaapad
Alfa (EE)	http://www.alfasko.no/	matka- ja suusasaapad
Koflach	http://www.koflach.com/	plastik alpisaapad
Ferrino (EE)	http://www.ferrino.com/	matkariietus, magakott, seljakott, telk jm
Ajungilak	http://www.ajungilak.no/	matkariietus, magakott, telk
Fjällräven (EE)	http://www.fjallraven.se/	matkariietus, magakott, seljakott, telk
Haglöfs (EE)	http://www.haglofs.se/	matkariietus, magakott, seljakott
Halti (EE)	http://www.halti.fi/	matkariietus, magakott, seljakott, telk
Lafuma (EE)	http://www.lafuma.com/	matkariietus, magakott, seljakott, telk
Mammut	http://www.mammut.ch/	matkariietus, magakott, seljakott, ronivarustus
Marmot	http://www.marmot.com/	matkariietus, magakott, seljakott, telk
TheNorthFace	http://www.thenorthface.com/	matkariietus, magakott, seljakott, telk
Millet (EE)	http://www.millet.fr/	matkariietus, seljakott, magakott, alpisaabas
Lowe Alpine	http://www.lovealpine.com/	matkariietus, seljakotid
Lundhags (EE)	http://www.lundhags.se/	matkariietus, seljakott, matkauisk, saapad
Bergans	http://www.bergans.no/	matkariietus, magakott, seljakott, telk
Tierra (EE)	http://www.tierra.se/	matkariietus
Helsport	http://www.helsport.no/	telgid, magamiskotid
Hilleberg (EE)	http://www.hilleberg.se/	telgid
Coleman (EE)	http://www.coleman-eur.com/	matkapriimused, telgid, magakotid
CampinGas (EE)	http://www.campingaz.com/	matkapriimused
Trangia (EE)	http://www.trangia.se/	matkapriimused ja kokkamistarvikud
Primus (EE)	http://www.primus.se/	matkapriimused

Lisa. Windchill faktori tabelid (ühikuteks C ja m/s, km/h ning F ja mile/h)

Table of Windchill Values: Metric Units

Windspeed (m/s)	Air Temperature (degrees C)																			
	8	6	4	2	0	-2	-4	-6	-8	-10	-12	-14	-16	-18	-20	-22	-24	-26	-28	-30
2	7	5	3	1	-1	-3	-5	-7	-9	-11	-13	-15	-17	-19	-21	-23	-25	-27	-30	-32
4	3	1	-2	-4	-7	-9	-11	-14	-16	-19	-21	-23	-26	-28	-31	-33	-35	-38	-40	-43
6	0	-2	-5	-8	-10	-13	-16	-18	-21	-23	-26	-29	-31	-34	-37	-39	-42	-45	-47	-50
8	-2	-5	-7	-10	-13	-16	-19	-21	-24	-27	-30	-33	-35	-38	-41	-44	-47	-49	-52	-55
10	-3	-6	-9	-12	-15	-18	-21	-24	-27	-30	-33	-35	-38	-41	-44	-47	-50	-53	-56	-59
12	-5	-8	-11	-14	-17	-20	-23	-26	-29	-32	-35	-38	-41	-44	-47	-50	-53	-56	-59	-62
14	-5	-9	-12	-15	-18	-21	-24	-27	-30	-33	-36	-39	-42	-45	-48	-52	-55	-58	-61	-64
16	-6	-9	-12	-15	-19	-22	-25	-28	-31	-34	-37	-40	-44	-47	-50	-53	-56	-59	-62	-66
18	-7	-10	-13	-16	-19	-22	-26	-29	-32	-35	-38	-41	-45	-48	-51	-54	-57	-60	-64	-67
20	-7	-10	-13	-16	-20	-23	-26	-29	-32	-36	-39	-42	-45	-48	-52	-55	-58	-61	-64	-68
22	-7	-10	-14	-17	-20	-23	-26	-30	-33	-36	-39	-42	-46	-49	-52	-55	-58	-62	-65	-68
24	-7	-10	-14	-17	-20	-23	-27	-30	-33	-36	-39	-43	-46	-49	-52	-55	-59	-62	-65	-68
26	-7	-10	-14	-17	-20	-23	-27	-30	-33	-36	-39	-43	-46	-49	-52	-55	-59	-62	-65	-68

